

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY KLASA IV SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Poniższy zestaw wymagań edukacyjnych na poszczególne oceny uwzględnia planowane osiągnięcia ucznia w zakresie wiedzy i umiejętności zawarte w rozkładzie materiału i planie wynikowym zintegrowanym z serią *Podróże w czasie*.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY				
Poziom konieczny ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy ocena dostateczna	Poziom rozszerzający ocena dobra	Poziom dopełniający ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający ocena celująca
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: historia (dzieje), historyk. • sposób mierzenia czasu, którym posługują się ludzie w Europie, • rzymski sposób zapisu cyfr i liczb. • podział źródeł historycznych. • nazewnictwo stosowane do określenia relacji między poszczególnymi członkami rodziny • sąsiadów Polski, • nazwy regionów wchodzących w skład Polski. • postaci: Jana Henryka Dąbrowskiego, Józefa Wybickiego, • oficjalną nazwę państwa polskiego, • polskie symbole narodowe. • najważniejsze legendy związane z początkami Polski. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wydarzenie, które dało początek obowiązującemu w Europie systemowi datacji. • pojęcie: historia prywatna, • konieczność poznawania historii w sposób chronologiczny • opowiedzieć, na czym polega praca historyka, • przedstawić zadania muzeów. • tradycje własnej rodziny. • lokalizację największych zabytków w Polsce, • zabytki i wydarzenia związane z historią własnej miejscowości, • zlokalizować lokalne miejsca pamięci narodowej. • wymienić różnice między legendą a historią. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • znane postacie i legendy związane z historią własnej miejscowości, • herb własnej miejscowości • pojęcia: historia rodzinna, historia państw. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady wydarzeń należących do historii rodzinnej • opowiedzieć, na czym polega praca archeologa, • podać przykłady odkryć dokonanych przez archeologów. • opowiedzieć o wydarzeniu z historii swojej rodziny, 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • historię jako cykl zmian dokonanych przez człowieka. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady wydarzeń należących do historii państw. • wymienić poznane typy zegarów <p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przykłady muzeów. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, w jaki sposób badania archeologiczne przyczyniają się do poszerzenia naszej wiedzy o przeszłości, • wyjaśnić, dlaczego trzeba chronić dziedzictwo historyczne. <p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sposoby umożliwiające poznanie historii rodziny. <p>Uczeń potrafi:</p>	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać Kraków w różnych okresach historycznych. • opowiedzieć historię zegarów. <p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • okoliczności powstania i upadku osady w Biskupinie. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć o odkryciach dokonanych przez archeologów w Biskupinie. • sporządzić drzewo genealogiczne swojej rodziny. • przedstawić zalety i wady ukształtowania powierzchni Polski. • opisać lokalne miejsca pamięci narodowej. • <i>opisać warunki naturalne panujące</i>

<ul style="list-style-type: none"> • <i>nazwy głównych plemion słowiańskich zamieszkujących ziemie polskie</i> • datę: 966, • postaci: Mieszka I, Dobrawy, • przyczyny, które skłoniły Mieszka I do przyjęcia chrztu. • daty: 992, 1000, 1025, • postaci: biskupa Wojciecha, Bolesława Chrobrego. • postaci: <i>Bolesława Krzywoustego, Zbigniewa.</i> • daty: 1333, 1333–1370, • postać: Kazimierza Wielkiego. • daty: 1385, 1386, 1386–1572, • postaci: Jadwigi, Władysława Jagiełły. • daty: 1409–1411, 15 lipca 1410, 1411, • postać: Zawiszy Czarnego z Garbowa, • postanowienia pierwszego pokoju toruńskiego. • postać: Mikołaja Kopernika. • postaci: <i>Zygmunta I Starego, Zygmunta II Augusta, królowej Bony,</i> • <i>ramy chronologiczne złotego wieku w kulturze polskiej.</i> • postaci: Stefana Batorego, Jana Zamoyskiego, • główne budowle Zamościa. • postać: <i>Zygmunta III Wazy.</i> • daty: 1655, 1660, • postaci: przeora Augustyna Kordeckiego, Stefana Czarnieckiego. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego Mieszko I przyjął chrzest, • <i>wymienić najważniejsze zmiany, jakie w życiu Polan wprowadziła religia chrześcijańska.</i> • datę: 997. • daty: 1364, 1370. • scharakteryzować osobę Jadwigi i wymienić jej zasługi dla kultury polskiej, • opowiedzieć o przyczynach i skutkach bitwy pod Grunwaldem, • postaci: Stefana Batorego, Jana Zamoyskiego, • główne budowle Zamościa. • postać: Jana Kazimierza, • postanowienia pokoju kończącego wojnę ze Szwecją. • opisać wyprawę wiedeńską Jana III Sobieskiego, • daty: 1830, 1831, 1864. • postać: <i>Michała Drzymały.</i> • daty: 1914–1918. • <i>wyjaśnić, dlaczego Bitwę Warszawską nazwano Cudem nad Wisłą,</i> • <i>opisać przebieg wojny polsko-radzieckiej</i> • postanowienia konferencji pokojowej kończącej I wojnę 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać najważniejsze miejsca pamięci narodowej, • wyjaśnić, z jakimi wydarzeniami są związane miejsca pamięci narodowej, • wyjaśnić, dlaczego obchodzimy święta narodowe. • <i>wskazać na mapie tereny w Europie zamieszkanne przez plemiona słowiańskie.</i> • określić zasięg terytorialny państwa Mieszka I, • postać: Ottona III. • postaci: <i>Bolesława Krzywoustego, Zbigniewa.</i> • datę: 1138, • postaci: Władysława Łokietka, Mikołaja Wierzyńka. • opowiedzieć o przyczynach i skutkach bitwy pod Grunwaldem, • wskazać na mapie najważniejsze miejsca związane z wojną Rzeczpospolitej z Moskwą, • daty: 1587, 1596. • wyjaśnić przyczyny konfliktu Rzeczpospolitej 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, w jaki sposób można poznać historię swojej rodziny. • podać podstawowe informacje na temat ukształtowania powierzchni kraju, • powiązać najważniejsze zabytki i symbole kultury polskiej z właściwymi regionami i wskazać je na mapie, • wymienić najważniejsze miejsca pamięci narodowej i wytłumaczyć ich znaczenie, • wytłumaczyć znaczenie najważniejszych świąt narodowych. • <i>opisać wygląd grodu słowiańskiego,</i> • <i>opisać wygląd słowiańskiej chaty.</i> • wymienić elementy kultury zachodnioeuropejskiej, którą Polska przyjęła po 966 r. • <i>znaczenie niektórych słów Słowian.</i> • omówić przebieg i skutki wyprawy misyjnej do Prus, • omówić dokonania Bolesława Chrobrego. • <i>omówić przebieg konfliktu Bolesława Krzywoustego z Henrykiem V,</i> • opisać okoliczności, w jakich doszło do zawarcia unii Polski i Litwy. 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>na ziemiach polskich w X w.,</i> • <i>przedstawić warunki życia Słowian w X w.</i> • omówić wierzenia Polan. • <i>dostrzec przykłady wpływu obcych języków na język Polan i język polski.</i> • opisać okoliczności powstania Drzwi Gnieźnieńskich i wyjaśnić, co przedstawiają. • <i>opisać przebieg oblężenia Głogowa,</i> • <i>ocenić postawę obrońców Głogowa.</i> • opisać okoliczności, w jakich doszło do rozbicia dzielnicowego Polski, • opisać okoliczności, w jakich doszło do zawarcia unii Polski i Litwy. • omówić relacje między Polską, Litwą a zakonem krzyżackim po 1386 r., • opowiedzieć o życiu Mikołaja Kopernika. • opisać wygląd XVI-wiecznego Zamościa, • opisać jak zakończył się konflikt Rzeczpospolitej z Moskwą,
---	---	--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • datę: 1683, • postać: Jana III Sobieskiego. • daty: 1764–1795, • postać: <i>Stanisława Augusta Poniatowskiego</i>. • datę: 1901, • <i>cele rusyfikacji i germanizacji</i>. • daty: 22/23 I 1863, 1863, • postać: Romualda Traugutta. • postać: Marii Skłodowskiej-Curie. • datę: 11 XI 1918, • postać: Józefa Piłsudskiego. • daty: 1919–1921, 13–16 VIII 1920. • postać: Eugeniusza Kwiatkowskiego, • główne budowle w Gdyni okresu międzywojennego, • przyczyny budowy Gdyni. • daty: 1978–2005, • postać: Karola Wojtyły. • daty: 1944, 8 V 1945, • postaci: Józefa Stalina, Witolda Pileckiego, Danuty Siedzikówny „Inki”. • daty: 31 VIII 1980, 13 XII 1981, 1989, • postaci: Lecha Wałęsy, Anny Walentynowicz, Wojciecha Jaruzelskiego. 	<p>światową dotyczące granic Polski.</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1920, 1978, • postać: Stefana Wyszyńskiego. • opisać działalność Witolda Pileckiego i Danuty Siedzikówny „Inki” w czasie wojny. • datę: 14 VIII 1980, • wybrane żądania robotników zawarte w 21 postulatach. • wyjaśnić, na czym polegała walka bez przemocy. 	<p>ze Szwecją i z Moskwą w XVII w.</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: sułtan, imperium, Allah, wielki wezyr, janczar, • daty: 1764–1795, • postać: <i>Stanisława Augusta Poniatowskiego</i>. • daty: 1799, 1815. • Datę : VIII 1914. • datę: 1921. • daty: 1922, 1926, 1937 • daty: 1946, 1956. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny odwilży i wskazać jej główne przejawy. • opisać w jaki sposób Stalin realizował swoje plany wobec Polski, • przedstawić okoliczności zakończenia II wojny światowej. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić stosunek władz komunistycznych do „Solidarności”, • opisać okoliczności wprowadzenia i przebieg stanu wojennego w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić relacje między Polską, Litwą a zakonem krzyżackim po 1386 r., • <i>na czym polegał wpływ królowej Bony na rozwój kultury polskiej w XVI w.</i> • daty: 1580, 1581–1582, 1582, • postać: Iwana Groźnego. • <i>opisać przebieg obiadów czwartkowych</i> • opisać przebieg i okoliczności upadku powstania stycziowego. • postać: Alfreda Nobla, • największych wynalazców XIX w. • przyczyny wybuchu I wojny światowej. • daty: 1917, II 1919. • daty: 1981, 1983. 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać skutki wojen prowadzonych przez Rzeczpospolitą w XVII w. • opisać organizację państwa tureckiego i jego cele polityczne • <i>ocenić dokonania Stanisława Augusta Poniatowskiego w dziedzinie kultury.</i> • ocenić dokonania Legionów Polskich we Włoszech. • opisać funkcjonowanie Królestwa Polskiego w latach 1815–1830. • opowiedzieć o działalności naukowej Marii Skłodowskiej-Curie. • daty: IV 1917, 1917. • <i>scharakteryzować ideologię komunistyczną.</i> • opisać sytuację gospodarczą na ziemiach polskich po odzyskaniu niepodległości. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić sposoby walki komunistów z przeciwnikami.
---	---	---	---	---

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY – PROPOZYCJA KLASA V SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Poniższy zestaw wymagań edukacyjnych na poszczególne oceny uwzględnia planowane osiągnięcia ucznia w zakresie wiedzy i umiejętności zawarte w rozkładzie materiału i planie wynikowym zintegrowanym z serią *Podróże w czasie*.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY				
Poziom konieczny ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy ocena dostateczna	Poziom rozszerzający ocena dobra	Poziom dopełniający ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający ocena celująca
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> sposób mierzenia czasu, którym posługują się ludzie w Europie wydarzenie, które dało początek obowiązującemu w Europie systemowi datacji rzymski system zapisywania liczb pojęcie: rewolucja neolityczna <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> zlokalizować na mapie obszar Bliskiego Wschodu porównać koczowniczy tryb życia z osiadłym zlokalizować na mapie obszar Bliskiego Wschodu nazwy rzek, nad którymi powstały pierwsze cywilizacje zlokalizować w czasie i przestrzeni cywilizację starożytnego Egiptu przedstawić warunki naturalne panujące w Egipcie rozpoznać starożytne pismo egipskie 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcia: prehistoria, epoka <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, czym historia różni się od prehistorii wymienić epoki należące do prehistorii i historii przedstawić ramy chronologiczne epok historycznych wyjaśnić skutki rewolucji neolitycznej wymienić wspólne cechy pierwszych cywilizacji zlokalizować w czasie i przestrzeni cywilizację starożytnego Egiptu przedstawić warunki naturalne panujące w Egipcie rozpoznać starożytne pismo egipskie pojęcia: politeizm (wielobóstwo), mumia, piramida scharakteryzować system wierzeń w starożytnym Izraelu 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> pojęcie: chronologia <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, co oznacza stwierdzenie, że podział na epoki jest umowny wymienić najważniejsze informacje dotyczące warunków życia ludzi w epoce paleolitu i neolitu wymienić osiągnięcia Sumerów pojęcie: danina na czym polegała trudność w posługiwaniu się pismem hiero-glicycznym wyjaśnić, jaką rolę w wierzeniach Egipcjan odgrywał faraon opowiedzieć, w jaki sposób faraonowie próbowali zapewnić sobie życie wieczne wyjaśnić znaczenie Biblii podać różnicę między Biblią hebrajską a Biblią chrześcijańską scharakteryzować organizację polityczną starożytnej Grecji przedstawić procedurę ostracyzmu 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> ramy chronologiczne epoki paleolitu i neolitu <p>Uczeń umie:</p> <ul style="list-style-type: none"> scharakteryzować epokę paleolitu i neolitu przedstawić dokonania mieszkańców doliny Indusu oraz Chin dostrzec zależność między położeniem geograficznym a narodzinami cywilizacji egipskiej scharakteryzować strukturę społeczeństwa w Egipcie przedstawić jedną z teorii na temat sposobu, w jaki budowano piramidy przedstawić wyobrażenia Egipcjan na temat życia pozagrobowego daty związane z dziejami Żydów scharakteryzować system sprawowania władzy w Atenach peryklejskich dostrzec różnice między demokracją ateńską a demokracją współczesną 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> znaczenie rewolucji neolitycznej wyjaśnić, w jaki sposób narodziła się cywilizacja Sumerów wymienić etapy procesu mumifikacji zwłok omówić poszczególne etapy sądu Ozyrysa nad duszą zmarłego Egipcjanina scharakteryzować funkcjonowanie państwa egipskiego wymienić etapy procesu mumifikacji zwłok omówić poszczególne etapy sądu Ozyrysa nad duszą zmarłego Egipcjanina opowiedzieć o losach narodu żydowskiego scharakteryzować strukturę społeczeństwa Grecji pojęcia: gimnazjon, stadion rolę i charakter igrzysk organizowanych w starożytnej Grecji przedstawić przebieg igrzysk olimpijskich opowiedzieć o wygładzie Rzymu w starożytności postacie: Wergiliusza, Horacego, Owidiusza

<ul style="list-style-type: none"> • zlokalizować w czasie i przestrzeni cywilizację starożytnego Egiptu • przedstawić warunki naturalne panujące w Egipcie • rozpoznać starożytne pismo egipskie • pojęcia: politeizm (wielobóstwo), mumia, piramida • postacie: Abrahama, Dawida, Salomona • postać: Peryklesa • datę: 776 p.n.e. • daty: 753 p.n.e., ok. 500 p.n.e. • postacie: Juliusza Cezara, Oktawiana Augusta • pojęcia: Forum Romanum, akwedukt, amfiteatr, igrzyska, gladiator, amfiteatr Flawiuszów (Kolosium) • daty: 6 p.n.e., 30 n.e. • postać: Jezusa Chrystusa • daty: 476, 1453 • postać: Justyniana I Wielkiego • podstawowe różnice między Kościołem katolickim i Kościołem prawosławnym • datę: 622 • postać: Mahometa • datę: 843 • postać: Ottona I • postanowienia traktatu w Verdun • pojęcia: rycerz, rycerz bez skazy • daty: 966, 972 • postacie: Mieszka I, Dobrawy • daty: 1000, 1025 	<ul style="list-style-type: none"> • umiejscowić w czasie powstanie i rozwój demokracji ateńskiej • dyscypliny sportowe rozgrywane podczas starożytnych igrzysk olimpijskich • bohaterów mitów rzymskich: Romulusa i Remusa • wyjaśnić, do czego służyły terminy i cyrki • dostrzec na przykładzie prawa rzymskiego i łaciny wpływ starożytności na współczesność • daty: 64, 313, 380 • wybranych bogów rzymskich i ich greckich odpowiedników • przyczyny podziału Imperium Rzymskiego na część zachodnią i wschodnią • zasady islamu • przykłady osiągnięć cywilizacji arabskiej • zlokalizować na mapie obszary wchodzące w skład Świętego Cesarstwa Rzymskiego • zlokalizować na mapie nowe państwa powstałe w Europie od IX w. • daty: 1095, 1096, 1099 • daty: 966, 972 • postacie: Mieszka I, Dobrawy • datę: ok. 960 • datę: 997 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać pozycję mężczyzny, kobiety i niewolnika w społeczeństwie ateńskim • daty: 49 p.n.e., 30 p.n.e. • legendę o założeniu Rzymu • określić pozycję arystokratów i proletariuszy oraz niewolników i wyzwolenców w rzymskim społeczeństwie • opisać wygląd Forum Romanum • zinterpretować sformułowanie: <i>Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu</i> • wyjaśnić, dlaczego Żydzi i Rzymianie prześladowali pierwszych chrześcijan • datę: 1054 • opisać wygląd świątyni Hagia Sophia • scharakteryzować relacje między wschodnimi i zachodnimi chrześcijanami • scharakteryzować życie i wierzenia plemion arabskich przed VII w. • datę: 962 • postacie: Lotara, Karola Łysego, Ludwika Niemieckiego • największe zagrożenia dla wczesno-średniowiecznej Europy • przedstawić okoliczności rozpadu monarchii Karola Wielkiego • opowiedzieć o dokonaniach Ottona I • pojęcie: krzyżowiec • daty: 1002–1018 • omówić sposób utrzymania wojska, który rozwinął się za 	<ul style="list-style-type: none"> • dyscypliny sportowe rozgrywane podczas starożytnych igrzysk olimpijskich • wymienić najważniejsze informacje na temat trybu życia arystokratów, proletariuszy, niewolników i wyzwolenców • scharakteryzować osiągnięcia starożytnego Rzymu • przedstawić sposób budowy akweduktu • wyjaśnić, w jaki sposób Rzymianie budowali drogi • postacie: św. Pawła, św. Piotra • przyczyny, które spowodowały, że chrześcijaństwo przetrwało mimo prześladowań • datę: 395 • przedstawić okoliczności upadku cesarstwa bizantyjskiego • przedstawić dokonania Justyniana Wielkiego • pojęcia: kalif, kalifat • wpływ religii na politykę ekspansji prowadzoną przez Arabów • przedstawić sytuację polityczną w Europie od II połowy IX w. • przedstawić okoliczności powstania Świętego Cesarstwa Rzymskiego • daty: 1004, 1018 • daty: 1204, 1291 • daty: 1039, 1079 • postać: Brzetysława • przedstawić przebieg wojny Bolesława Krzywoustego z Niemcami • przedstawić okoliczności wygnania Władysława z Polski 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić dokonania wybitnych przedstawicieli literatury rzymskiej • opowiedzieć o narodzinach chrześcijaństwa i jego rozpowszechnianiu się w czasach starożytnych • przedstawić okoliczności powstania i rozwój Konstantynopola • ocenić postać Justyniana Wielkiego • wyjaśnić, jak doszło do powstania islamu • dostrzec związki między islamem a judaizmem i chrześcijaństwem • wyjaśnić, jak doszło do powstania Królestwa Niemiec i Królestwa Węgier • scharakteryzować organizację państw założonych przez krzyżowców • przedstawić przebieg i skutki czwartej wyprawy krzyżowej • przedstawić polityczne i militarne dokonania władcy po przyjęciu chrztu • przedstawić przebieg i skutki wyprawy misyjnej biskupa Wojciecha • przedstawić przyczyny, przebieg i skutki wojen polsko-niemieckich w latach 1002–1018 • ocenić dokonania Bolesława Chrobrego • scharakteryzować i ocenić dokonania Mieszka II, Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego
--	--	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • postaci: Bolesława Chrobrego, biskupa Wojciecha • datę: 1031 • postaci: Mieszka II, Kazimierza Odnowiciela, biskupa Stanisława • scharakteryzować i ocenić dokonania Mieszka II, Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego • daty: 1228, 1230 • postać: Konrada Mazowieckiego • ramy chronologiczne rozbicia dzielnicowego Polski • datę: 1320 • postać: Władysława Łokietka • daty: 1333, 1364, 1370 • postać: Kazimierza Wielkiego • daty: 1370, 1385, 1386 • postaci: Jadwigi Andegawęńskiej, Władysława Jagiełły • postanowienia umowy o unii zawartej w Krewie • daty: 1409–1411, 15 VII 1410, 1411 • siły walczące w bitwie pod Grunwaldem po stronie polsko-litewskiej oraz krzyżackiej • daty: 1454, 1466 • postaci: Władysława Warneńczyka, Kazimierza Jagiellończyka • postać: Mikołaja Kopernika 	<ul style="list-style-type: none"> • postać: Ottona III • daty: 1038, 1058, 1076 • scharakteryzować i ocenić dokonania Mieszka II, Kazimierza Odnowiciela i Bolesława Śmiałego • postać: Władysława Wygnańca • daty: 1296, 1300, 1308, 1309, 1331 • postać: Przemysła II • datę: 1343 • najważniejsze zagrożenia zewnętrzne państwa polskiego po 1333 r. • postanowienia pokoju w Kaliszu • datę: 1384 • postać: Ludwika Węgierskiego • wrogów Wielkiego Księstwa Litewskiego • znaczenie polsko-litewskiego zwycięstwa pod Grunwaldem • daty: 1444, 1453 • pojęcia: Związek Pruski, inkorporacja, pospolite ruszenie • charakter monarchii Jagiellonów • wymienić przyczyny wybuchu wojny z Krzyżakami • kultury schyłku średniowiecza w Polsce • przedstawić dokonania Pawła Włodkowica i Jana Długosza 	<p>panowania Kazimierza Odnowiciela</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić zmiany terytorialne państwa pierwszych Piastów • daty: 1079, 1102 • pojęcie: trybut • daty: 1190, 1283 • daty: 1295, 1305, 1327–1332 • postać: Wacława II • wyrok sądu papieskiego w Warszawie • datę: 1400 • przedstawić relacje między Polakami i Litwinami a Krzyżakami po zawarciu unii • datę: 1440 • pojęcia: Turcy osmańscy, wojsko najemne • lokalizować na mapie imperium Turków osmańskich i państwa zagrożone ich najazdem • przedstawić przebieg wojny trzynastoletniej • porównać rozwój cywilizacyjny ziem polskich i Europy Zachodniej w średniowieczu • opisać wygląd ołtarza Wita Stwosza • scharakteryzować działalność Akademii Krakowskiej w okresie późnego średniowiecza 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować relacje polsko-krzyżackie w latach 1308–1309 oraz w latach 1320–1332 • daty: 1339, 1340 • przedstawić dokonania Ludwika Węgierskiego jako króla Polski • przedstawić najważniejsze problemy Wielkiego Księstwa Litewskiego w XIV w. • opisać wygląd zamku krzyżackiego w Malborku • przedstawić przebieg bitwy pod Grunwaldem • wyjaśnić, na czym polegało zagrożenie tureckie w Europie w XV w. • przedstawić okoliczności zawarcia drugiej unii Polski z Węgrami • przedstawić strukturę i funkcjonowanie średniowiecznego szkolnictwa • scharakteryzować społeczeństwo Polski późnego średniowiecza 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić znaczenie Pomorza dla funkcjonowania gospodarki państwa polskiego • ocenić dokonania Bolesława Krzywoustego • scharakteryzować okres rozbicia dzielnicowego • ocenić panowanie Władysława Łokietka • zmiany struktury społecznej i wyznaniowej na ziemiach polskich po zajęciu Rusi Halickiej • ocenić dokonania Kazimierza Wielkiego w dziedzinie polityki wewnętrznej i zagranicznej • ocenić znaczenie odnowienia Akademii Krakowskiej • ocenić skutki wielkiej wojny dla państwa polsko-litewskiego oraz dla zakonu krzyżackiego • przedstawić przebieg wojny z Turcją • ocenić znaczenie odzyskania Pomorza Gdańskiego i ujścia Wisły dla dalszego rozwoju państwa polskiego • ocenić rolę Kościoła w systemie edukacji w średniowieczu
---	--	--	--	---

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY – PROPOZYCJA KLASA VI SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Poniższy zestaw wymagań edukacyjnych na poszczególne oceny uwzględnia planowane osiągnięcia ucznia w zakresie wiedzy i umiejętności zawarte w rozkładzie materiału i planie wynikowym zintegrowanym z serią *Podróże w czasie*. Zestaw ten to jedynie propozycja. Nauczyciel może wykorzystać przedstawiony podział wymagań w swojej pracy dydaktycznej lub zmodyfikować go tak, by w pełni odpowiadał on specyfice klasy i indywidualnym możliwościom uczniów, z którymi pracuje.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY				
Poziom konieczny ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy ocena dostateczna	Poziom rozszerzający ocena dobra	Poziom dopełniający ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający ocena celująca
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1492, • postać: Krzysztofa Kolumba, • przykłady roślin i zwierząt sprowadzonych z Ameryki do Europy i odwrotnie. • postać: Leonarda da Vinci. • datę: 1517, • postać: Marcina Lutra • postanowienia soboru trydenckiego. • datę: 1572, • postacie: Zygmunta I Starego, Zygmunta II Augusta, Bony, • ramy chronologiczne czasów zygmunto-wskich i złotego wieku. • przykłady towarów importowanych do Polski i eksportowanych z kraju. • największe zabytki polskiego renesansu, w tym we własnym regionie, • najważniejsze uczelnie na ziemiach polskich w epoce renesansu • datę: 1569, • ramy chronologiczne istnienia pierwszej Rzeczypospolitej. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: 1498, 1519–1522, • postacie: Vasco da Gama, Ferdynanda Magellana. • postacie: Michała Anioła, Rafaela, Erazma z Rotterdamu, Jana Gutenberga, Mikołaja Kopernika, Galileusza. • postacie: Jana Kalwina, Henryka VIII. • postać: Ignacego Loyoli, • cele istnienia zakonu jezuitów. • datę: 1525, • postać: Albrechta Hohenzollerna. • postacie: Stańczyka, Mikołaja Reja, Jana Kochanowskiego, Andrzeja Frycza Modrzewskiego, • główne postulaty zawarte w dziele <i>O poprawie Rzeczypospolitej</i>. • postanowienia unii lubelskiej. • pojęcia: unia realna, Rzeczpospolita Obojga Narodów. • główne narodowości zamieszkujące Rzeczpospolitą w XVI w., • postanowienia konfederacji warszawskiej 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nazwy cywilizacji amerykańskich podbitych przez Europejczyków. • datę: ok. 1450. • daty: 1534, 1555, • główne różnice między katolicyzmem a luteranizmem, • postanowienie pokoju w Augsburgu. • datę: 1534, 1542, 1545–1563, 1559. • postać: Barbary Radziwiłłówny. • daty: 1573, 1574 • pojęcia: konfederacje wojewódzkie, interreks • przyczyny konfliktu między Polakami i Litwinami dotyczącego realizacji postanowień unii z 1386 r. • datę: 1577–1582, 1582 • daty: 1600–1611, 1605, 1609, 1610, 1618. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postacie: Tadeusza Rejtana, Hugo Kołłątaja • pojęcie: Rada Nieustająca, • wyjaśnić przyczyny wybuchu wojny Rzeczypospolitej ze Szwecją, 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1453, • wynalazki, które umożliwiły odbywanie podróży oceanicznych • ramy chronologiczne epoki odrodzenia (renesansu). • datę: 1536, • główne założenia kalwinizmu i anglikanizmu. • postać: Giordana Bruna, • przyczyny końca średniowiecznego uniwersalizmu. • daty: 1561, 1563–1570 • datę: 1520. • najważniejsze zmiany dokonane na Wawelu w okresie rządów Zygmunta Starego i Zygmunta Augusta • okoliczności zwołania polsko-litewskiego sejmiku do Lublina • pojęcie: polonizacja • postacie: Iwana IV Groźnego, Maksymiliana II, • pojęcia: piechota wybraniecka, car, „trzeci Rzym”. <p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Dymitra Samozwańca • pojęcia: wielka smuta, dymitriada. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: ludobójstwo. • postacie: Elżbiety I Wielkiej, Williama Shakespeare’a. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opisać wygląd azteckiej stolicy, • uzasadnić twierdzenie, że Aztekowie stworzyli zaawansowaną cywilizację, • dostrzec związek między rozwojem renesansu a końcem średniowiecznego uniwersalizmu, • przedstawić sytuację panującą w Kościele katolickim na przełomie XV i XVI w., • ocenić sposób zakończenia wojen religijnych w Niemczech, • ocenić dokonania soboru trydenckiego, • ustosunkować się do argumentów dotyczących niesprawiedliwej oceny działalności inkwizycji, • ocenić działalność inkwizycji oraz jezuitów, • argumentować w dyskusji o sukcesie lub porażce działalności kontrreformacyjnej Kościoła katolickiego. • zinterpretować symbolikę obrazu <i>Hołd pruski</i>,

<ul style="list-style-type: none"> • postać: Henryka Walezego. • pojęcia: wolna elekcja, absolutyzm, artykuły henrykowskie • postacie: Stefana Batorego, Jana Zamoyskiego. • postać: Zygmunta III Wazy, • lata panowania dynastii Wazów w Polsce. • datę: 1648, • postacie: Bohdana Chmielnickiego, Władysława IV Wazy, Jana II Kazimierza. • daty: 1655–1660, • postacie: Stefana Czarnieckiego, Augustyna Kordeckiego. • pojęcia: magnateria, <i>liberum veto</i>. • daty: 1674, 1683, • postać: Jana III Sobieskiego. • postacie: Jeana-Jacques'a Rousseau, Monteskiusza, • najważniejsze odkrycia i wynalazki XVIII w. • postacie: Tadeusza Kościuszki, Kazimierza Pułaskiego. • postać: Maksymiliana Robespierre'a. • pojęcia: jakobini, wielki terror. • daty: 1697, 1733, • postacie: Augusta II Sasa, Stanisława Leszczyńskiego, Augusta III Sasa, • ramy chronologiczne czasów saskich. • datę: 1772, 	<ul style="list-style-type: none"> • i artykułów henrykowskich • datę: 1576, • postać: Anny Jagiellonki. • datę: 1587, • postacie: Jana Karola Chodkiewicza, Stanisława Żółkiewskiego, • warunki rozejmu kończącego wojnę z Moskwą. • datę: 1668, • główne postulaty programu reform Jana Kazimierza. • pojęcie: „złota wolność”. • postać: Michała Korybuta Wiśniowieckiego. • pojęcie: odsiecz Wiednia. • postać: Katarzyny II Wielkiej. • ramy chronologiczne rewolucji francuskiej. • przesłanie hasła „wolność, równość, braterstwo”. • postać: Stanisława Konarskiego, • tytuły rozpraw politycznych dotyczących reform państwa polskiego. • daty: 1764, 1768, • żądania konfederatów barskich. • przyczyny I rozbioru Polski. • pojęcie: obiady czwartkowe, czasy stanisławowskie. • pojęcia: stronnictwo królewskie, stronnictwo magnackie, stronnictwo patriotyczne, Straż Praw • postać: Józefa Poniatowskiego, • miejsca głównych bitew w czasie wojny w obronie Konstytucji 3 maja. • pojęcie: konfederacja targowicka (targowica). 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, co zadecydowało o polskim zwycięstwie pod Kircholmem. • daty: 1635, 1649, 1651, 1654, • postać: Jeremiego Wiśniowieckiego, • warunki rozejmu ze Szwecją z 1635 r., • główne żądania szlachty ukraińskiej w okresie rządów Władysława IV Wazy. • pojęcia: dewaluacja, zasada jednomyślności (jednogodności), zasada jedności, rokosz, • jakie czynniki doprowadziły do wzrostu znaczenia magnaterii • daty: 1669, 1672, 1673, 1699, • warunki pokoju w Buczaczu, rozejmu w Żurawnie i pokoju w Karłowicach. • pojęcie: jasyr, • daty: 1788, 1788–1792, 1790, • postacie: Stanisława Staszica, Stanisława Małachowskiego, • najważniejsze reformy Sejmu Wielkiego. • datę: 1792, • postać: Ksawerego Branickiego. • postanowienia Uniwersału połanieckiego. • Uczeń potrafi: • przedstawić skutki przyłączenia Ukrainy do Polski • opisać sytuację panującą w Rzeczypospolitej po ucieczce Henryka Walezego, • opisać odkrycia dokonane przez Krzysztofa Kolumba i Vasco da Gama, 	<ul style="list-style-type: none"> • daty: 1654–1667, 1656, 1657, 1658, 1660, 1667, • postacie: Karola X Gustawa, Janusza Radziwiłła. • daty: 1652, 1658, 1665, 1666, • postać: Jerzego Lubomirskiego. • daty: 1689, 1701, • postacie: Piotra I Wielkiego, Fryderyka II Wielkiego, Marii Teresy, Józefa II. • pojęcie: Order Virtuti Militari, • dlaczego część magnatów oraz Katarzyna II dążyli do obalenia Konstytucji 3 maja. Uczeń potrafi: • wyjaśnić okoliczności, w jakich doszło do ogłoszenia konfederacji targowickiej, • przedstawić najważniejsze skutki wojen prowadzonych przez Rzeczpospolitą w latach 1648–1667 • przedstawić najważniejsze dokonania Stefana Batorego w polityce wewnętrznej, • przedstawić, w jaki sposób zmiany w nauce i technice umożliwiły organizację wypraw oceanicznych, • opisać przebieg wyprawy Ferdynanda Magellana. • wyjaśnić okoliczności, w jakich doszło do reformacji, • scharakteryzować poglądy Marcina Lutera i Jana Kalwina, • omówić przebieg wojny polsko-krzyżackiej, • przedstawić okoliczności wybuchu pierwszej wojny północnej, • scharakteryzować gospodarkę państwa polsko-litewskiego, 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić politykę Zygmunta I Starego wobec Imperium Osmańskiego i Mazowsza, • zinterpretować obraz <i>Śmierć Zygmunta Augusta w Knyszynie</i>, • ocenić politykę prowadzoną przez Zygmunta I Starego i Zygmunta II Augusta, • ocenić postępowanie szlachty wobec chłopów w XV i XVI w., • dostrzec mocne i słabe strony Gdańska jako miasta portowego, • wyjaśnić, w jakim celu powstało dzieło <i>O poprawie Rzeczypospolitej</i> • dokonać oceny unii lubelskiej. • omówić panowanie Henryka Walezego, • dokonać bilansu korzyści i strat wynikających z funkcjonowania wolnej elekcji. • przedstawić dzieje Rusi do XVI w., • scharakteryzować państwo moskiewskie w okresie rządów Iwana IV Groźnego, • scharakteryzować sytuację w państwie moskiewskim po śmierci Iwana IV Groźnego, • ocenić postępowanie Polaków na terenie państwa moskiewskiego, • przedstawić najważniejsze wydarzenia powstania na Ukrainie, • zlokalizować na mapie wydarzenia i miejsca związane z powstaniem • ocenić wpływ wojen prowadzonych ze Szwecją i Moskwą na dalsze losy Rzeczypospolitej. • scharakteryzować działalność polskiego sejmu w XVII i XVIII w.,
---	---	--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • postać: Stanisława Augusta Poniatowskiego, • państwa uczestniczące w I rozbiórce Polski. • cele istnienia KEN. • datę: 3 maja 1791, • najważniejsze postanowienia Konstytucji 3 maja. • pojęcia: Sejm Wielki (Czteroletni), Ustawa rządowa. • datę: 1793, • postać: Tadeusza Kościuszki, • państwa uczestniczące w II rozbiórce Polski • znaczenie pojęcia: targowica. • daty: 1794, 1795, • państwa uczestniczące w III rozbiórce Polski, • główne przyczyny upadku Rzeczypospolitej. • postać: Napoleona Bonapartego, • cele polityczne Napoleona. • datę: 1797, • postacie: Jana Henryka Dąbrowskiego, Józefa Wybickiego. • pojęcie: <i>Mazurek Dąbrowskiego</i>. • daty: 1807, 1815, • postać: Józefa Poniatowskiego, • okoliczności powstania Księstwa Warszawskiego. • • Uczeń potrafi: • wskazać na mapie ziemie odebrane Rzeczypospolitej po II rozbiórce 	<ul style="list-style-type: none"> • bezpośrednią przyczynę wybuchu powstania kościuszkowskiego • znaczenie polskiego zwycięstwa pod Raclawicami, • datę: 1804, • ramy chronologiczne wojen napoleońskich. • pojęcie: blokada kontynentalna, • Uczeń potrafi: • wskazać na mapie miejsca najważniejszych bitew wojen napoleońskich • wymienić zabytki architektury oświecenia w Polsce, w tym we własnym regionie, • opisać wygląd pałacu Na Wodzie w Łazienkach Królewskich. • wyjaśnić przyczyny wybuchu konfederacji barskiej. • dostrzec wpływ <i>liberum veto</i> na sytuację Rzeczypospolitej w czasie konfliktu z Turcją. • przedstawić wpływ, jaki miało na państwo nadużywanie <i>liberum veto</i>, • wyjaśnić, komu służyło zrywanie sejmów. • wyjaśnić, dlaczego Europejczycy handlowali z Indiami, • wskazać na mapie szlaki wypraw odkrywczych na przełomie XV i XVI w., • na czym polega • znaczenie wyprawy Ferdynanda Magellana, • wymienić państwa rywalizujące o Inflanty. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić najważniejsze skutki wielkich odkryć geograficznych z perspektywy Europejczyków i mieszkańców innych kontynentów. • dostrzec rolę druku w rozpowszechnianiu informacji o poglądach Lutra, • przedstawić okoliczności, w jakich doszło do powstania anglikanizmu. • wskazać na mapie najważniejsze wydarzenia związane z polityką prowadzoną przez Zygmunta I Starego i Zygmunta II Augusta. • wskazać cechy charakterystyczne architektury renesansu na przykładzie ratusza w Poznaniu, • przedstawić dokonania największych polskich twórców literatury pięknej epoki renesansu. • wyjaśnić postawy polskiej szlachty w pierwszym etapie wojny ze Szwecją, • przedstawić przebieg oblężenia Jasnej Góry, • dostrzec wpływ postawy wojsk szwedzkich na zmianę stosunku polskiego społeczeństwa do Szwedów. • przedstawić okoliczności, w jakich doszło do wybuchu amerykańskiej wojny o niepodległość, • wymienić czynniki, które umożliwiły Amerykanom odniesienie zwycięstwa, • przedstawić najważniejsze wydarzenia związane 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać los chłopów w XV i XVI w., • opisać, jak spławiano zboże do Gdańska. • scharakteryzować system edukacji na ziemiach polskich w okresie renesansu. • opisać przebieg pierwszej wolnej elekcji, • wyjaśnić, dlaczego każdy władca zobowiązywał się do przestrzegania artykułów henrykowskich. • przedstawić najważniejsze wydarzenia powstania na Ukrainie, • zlokalizować na mapie wydarzenia i miejsca związane z powstaniem • przedstawić przebieg działań zbrojnych prowadzonych przez Turcję w 1683 r., • wyjaśnić, jak doszło do powstania kolonii angielskich w Ameryce Północnej, • opisać wydarzenia wielkiej trwogi. • przedstawić najważniejsze wydarzenia związane z przebiegiem rewolucji francuskiej, • przedstawić przebieg elekcji w 1697 r., • scharakteryzować Saksonię pod panowaniem Sasów, • przedstawić przebieg elekcji w 1733 r., • wyjaśnić, w jakim celu powstało Collegium Nobilium. • wyjaśnić, w jakim celu została założona Szkoła Rycerska, 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać sytuację Rzeczypospolitej pod rządami Michała Korybuta Wiśniowieckiego, • dostrzec znaczenie tej bitwy dla dalszego przebiegu konfliktu z Turcją, • ocenić wpływ nauki na życie i sposób myślenia ludzi żyjących w XVIII w. • opisać okoliczności powstania Sankt Petersburga, • wyjaśnić znaczenie Deklaracji niepodległości, • scharakteryzować ustrój Stanów Zjednoczonych, • ocenić znaczenie Deklaracji praw człowieka i obywatela. • zanalizować XVIII-wieczne rysunki propagandowe związane z rewolucją francuską, • ocenić dokonania rewolucji francuskiej. • wyjaśnić okoliczności wybuchu trzeciej wojny północnej i przedstawić przebieg konfliktu, • przedstawić skutki trzeciej wojny północnej dla Rzeczypospolitej • omówić przebieg konfederacji barskiej, • zanalizować symboliczną wymowę obrazu <i>Rejtan – upadek Polski</i>, • scharakteryzować sytuację gospodarczą Rzeczypospolitej w czasach stanisławowskich, • opowiedzieć o przebiegu obrad Sejmu Wielkiego, • ocenić znaczenie Konstytucji 3 maja jako próby ratowania Rzeczypospolitej. • ocenić postawę magnatów, którzy ogłosili konfederację targowicką,
---	---	---	--	---

<ul style="list-style-type: none"> • wskazać na mapie tereny odebrane Rzeczypospolitej w trakcie I rozbioru. • wyjaśnić, dlaczego Europejczycy dążyli do znalezienia drogi morskiej do Indii, • wyjaśnić, co oznacza stwierdzenie: „państwo bez stosów”. • pojęcia: import, eksport, folwark, pańszczyzna, spichlerz, • dlaczego Polskę nazywano spichlerzem Europy. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić okoliczności, w jakich doszło do szwedzkiego ataku na Rzeczypospolitą w 1655 r., • zlokalizować na mapie wydarzenia i miejsca związane z wojną polsko-szwedzką • przedstawić polski wkład w walkę o niepodległość Stanów Zjednoczonych. • wyjaśnić, w jaki sposób sąsiedzi Rzeczypospolitej usprawiedliwiali swój udział w zaborach, • wyjaśnić okoliczności utworzenia Legionów Polskich we Włoszech. • wskazać przejawy zależności i niezależności Księstwa Warszawskiego, • wskazać na mapie miejsca najważniejszych bitew wojen napoleońskich. 	<p>z przebiegiem rewolucji francuskiej,</p> <ul style="list-style-type: none"> • postać: Stanisława Konarskiego, • tytuły rozpraw politycznych dotyczących reform państwa polskiego. • wyjaśnić, w jakim celu została założona Szkoła Rycerska, • przedstawić przebieg sejmów w 1767 r., • scharakteryzować sytuację panującą w poszczególnych zaborach, • dostrzec przyczyny zaufania, którym Polacy obdarzyli Napoleona. • podać podstawowe informacje na temat Księstwa Warszawskiego, • scharakteryzować ustrój Księstwa Warszawskiego, • wyjaśnić, jak doszło do klęski Napoleona. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić przebieg sejmów w 1767 r., • przedstawić najważniejsze dokonania polskiego teatru, literatury, architektury, malarstwa i rzeźby w epoce oświecenia • scharakteryzować sytuację polityczną Rzeczypospolitej w przededniu Sejmu Wielkiego, • dostrzec przyczyny klęski powstania kościuszkowskiego, • scharakteryzować rząd dyktatoratu, • opisać działalność Napoleona we Włoszech, • opisać losy Legionów Polskich. • wyjaśnić przyczyny wybuchu wojny z Austrią i przedstawić jej przebieg • wyjaśnić przyczyny wybuchu wojny Napoleona z Rosją 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić okoliczności zwołania i przebieg sejmów w Grodnie, • scharakteryzować sytuację w Polsce po II rozbiorze, • rozróżniać wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny upadku Rzeczypospolitej. • przedstawić przebieg wojen napoleońskich, • dostrzec zmiany w Europie zachodzącej pod wpływem podbojów Napoleona, • przedstawić stosunek sił austriacko-rosyjskich i francuskich przed bitwą pod Austerlitz i opowiedzieć jej o przebiegu • scharakteryzować stosunek Napoleona do sprawy polskiej, • opowiedzieć o bitwach pod Somosierrą i Raszyńcem,
---	--	--	--	---

**WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY – PROPOZYCJA
KLASA VII SZKOŁY PODSTAWOWEJ**

Poniższy zestaw wymagań edukacyjnych na poszczególne oceny uwzględnia planowane osiągnięcia ucznia w zakresie wiedzy i umiejętności zawarte w rozkładzie materiału i planie wynikowym zintegrowanym z serią **Podróże w czasie**.

Zestaw ten to jedynie propozycja. Nauczyciel może wykorzystać przedstawiony podział wymagań w swojej pracy dydaktycznej lub zmodyfikować go tak, by w pełni odpowiadał on specyfice klasy i indywidualnym możliwościom uczniów, z którymi pracuje.

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY				
Poziom konieczny ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy ocena dostateczna	Poziom rozszerzający ocena dobra	Poziom dopełniający ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający ocena celująca
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – daty: 1814–1815, 1815, – postanowienia polityczne kongresu wiedeńskiego. – pojęcia: „stary ład”, legitymizm, równowaga sił. – daty: 1848–1849. – pojęcie: Wiosna Ludów – postać: Jamesa Watta, – okres trwania rewolucji przemysłowej w Anglii (Wielkiej Brytanii) oraz w innych krajach europejskich i Stanach Zjednoczonych. – datę: 1815, – postacie: Aleksandra I, Adama Czartoryskiego, Fryderyka Chopina, Adama Mickiewicz – pojęcie: germanizacja. – daty: 29 XI 1830, – postacie: wielkiego księcia Konstantego, Piotra Wysockiego, cara Mikołaja I, – cele walki powstańców. 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – postanowienia terytorialne kongresu wiedeńskiego – pojęcia: naród, ruchy narodowe, – przyczyny zwołania kongresu wiedeńskiego. – przyczyny, które doprowadziły do wystąpień w różnych krajach europejskich w 1848 i 1849 r. – datę: 1782. – pojęcia: klasa społeczna (klasa wyższa, klasa średnia, klasa robotnicza), – przyczyny rewolucji przemysłowej. – daty: 1831, 1832. – pojęcie: Statut organiczny, – przyczyny niezadowolenia Polaków z sytuacji panującej w Królestwie Polskim. – pojęcia: wieszcz narodowy, epepeja narodowa, polski mesjanizm, 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – datę: 1830, – miejsca głównych wystąpień przeciw porządkowi wiedeńskiemu (do 1830). – przyczyny powstania i cele Świątego Przymierza, – przyczyny wybuchu rewolucji lipcowej. – daty: 1807, 1825, – postacie: George’a Stephensona, Roberta Fultona. <p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> – pojęcia: płodozmian, związki zawodowe, – wpływ rewolucji przemysłowej na przemiany społeczne – daty: 1819, 1820, – postać: Ksawerego Druckiego-Lubeckiego. – pojęcia: ziemianie, inteligencja, 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> – postać: Klemensa von Metternicha. – pojęcie: konserwatyzm, – cele istnienia tajnych związków. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawić okoliczności rozwoju ruchów narodowych w Europie w I połowie XIX w., – scharakteryzować poglądy XIX-wiecznych konserwatystów. – omówić dalekosiężne skutki najważniejszych wystąpień z okresu Wiosny Ludów. – ocenić skutki rewolucji przemysłowej w zakresie przemian ekonomicznych i środowiskowych, – opisać warunki życia klasy robotniczej, – ocenić skutki rewolucji przemysłowej w zakresie przemian społecznych. 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omówić działalność państw europejskich zmierzającą do uniemożliwienia wybuchu rewolucji w Europie. – omówić dalekosiężne skutki najważniejszych wystąpień z okresu Wiosny Ludów. – dostrzec związek między sytuacją klasy robotniczej a groźbą rewolucji w Europie. – opisać położenie Polaków na terenach zaboru pruskiego (i Prus) oraz austriackiego, – dostrzec różnicę w położeniu Polaków mieszkających pod

<ul style="list-style-type: none"> – postacie: Adama Czartoryskiego, Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Zygmunta Krasińskiego, Fryderyka Chopina. – pojęcie: Wielka Emigracja, – przyczyny popularności idei mesjanizmu w społeczeństwie polskim. – datę: II 1846, – postać: Jakuba Szeli. – pojęcie: rabacja, – przyczyny i charakter wystąpień chłopskich w Galicji w 1846 r. – daty: 22/23 I 1863, 1863–1864, III 1864, – postać: Romualda Traugutta. – daty: 1864 – ok. 1890, – cele polityki zaborców w stosunku do społeczeństwa polskiego, – metody walki Polaków z rusyfikacją i germanizacją. – pojęcie: rusyfikacja. – daty: 1861, 1871, – postacie: Camilla Cavoura, Giuseppe Garibaldi, Ottona von Bismarcka – pojęcia: zjednoczenie oddolne, zjednoczenie odgórne, – dlaczego Włosi dążyli do zjednoczenia. – daty: 1861–1865, – postać: Abrahama Lincolna. – pojęcia: rasizm, secesja, Unia, Konfederacja, wojna secesyjna, 	<ul style="list-style-type: none"> – rolę Wielkiej Emigracji jako przywódców politycznych narodu polskiego po klęsce powstania listopadowego. – postać: cara Aleksandra II, – cele polityczne stronnictw „białych” i „czerwonych”. – pojęcia: Rząd Narodowy, tajne państwo, uwłaszczenie, – z czego wynikał bierny stosunek chłopów do powstania. – daty: 1901–1902, – postać: Michała Drzymały, – przedstawiciele polskiego pozytywizmu, – główne założenia programowe polskiego pozytywizmu. – pojęcia: pozytywizm, praca organiczna, praca u podstaw, ruch spółdzielczy, trójlojalizm. – pojęcia: federacja, abolicjonizm, – związek między wydaniem proklamacji znoszącej niewolnictwo a przebiegiem działań zbrojnych. – pojęcia: nadprodukcja, kryzys gospodarczy, strajk, partia polityczna, feminizm, sufrażystki. – postacie: Stanisława Wojciechowskiego, Wincentego Witosa, 	<ul style="list-style-type: none"> – zasady ustrojowe Królestwa Polskiego (Kongresowego). – postacie: Józefa Chłopickiego, Jana Skrzyneckiego – pojęcia: dyktator, Cytadela. – pojęcia: amnestia, emisariusz, – związki między sytuacją ziem polskich pod zaborami a tematyką literatury polskiej w I połXIX w. – daty: 1861–1862, – postać: Aleksandra Wielopolskiego. – pojęcia: rewolucja moralna, dekret o uwłaszczeniu, – złożoność przyczyn wybuchu powstania styczniowego. – daty: 1871–1878, 1885, 1886, – postać: Ottona von Bismarcka. – pojęcia: Kulturkampf, rugi pruskie, Komisja Kolonizacyjna. – pojęcie: związek zawodowy, – wpływ przemian gospodarczych na kształtowanie się socjalizmu i komunizmu. – daty: 1893, 1895, 1897, 1900, 1903. – pojęcia: antysemityzm, egoizm narodowy – daty: 1904–1905, – założenia programowe orientacji proaustriackiej i prorosyjskiej. – pojęcie: bojówka, – podłoże i charakter konfliktu między endecją a PPS. – pojęcia: „czerwoni”, „biali”, czerwony terror, Czeka, kułacy, 	<ul style="list-style-type: none"> – sformułować przyczyny stosunku cara Aleksandra I do Polaków po klęsce Napoleona, – scharakteryzować zmiany sytuacji politycznej Królestwa do 1825 r., – omówić działalność księcia Ksawerego Druckiego-Lubeckiego, – omówić organizację ziem polskich pod panowaniem Prus i Austrii, – opisać funkcjonowanie Rzeczypospolitej Krakowskiej. – scharakteryzować stosunek różnych grup społeczeństwa polskiego do powstania – omówić działalność organizacji spiskowych na ziemiach polskich po klęsce powstania listopadowego. – omówić sytuację w zaborze pruskim po upadku powstania listopadowego, – przedstawić okoliczności wybuchu powstania krakowskiego, przedstawić skutki – opisać przebieg powstania z uwzględnieniem specyfiki działań zbrojnych, – przedstawić problem chłopski w czasie powstania i sposoby jego rozwiązania. – opisać politykę władz zaborczych wobec społeczeństwa polskiego w zaborze rosyjskim i pruskim, 	<ul style="list-style-type: none"> zaborami oraz na terenie Rzeczypospolitej Krakowskiej. – przedstawić skutki klęski powstania listopadowego w wymiarze politycznym, gospodarczym i społecznym. – dostrzec związki między działalnością Wielkiej Emigracji a ruchem spiskowym w kraju, – ocenić działalność przedstawicieli Wielkiej Emigracji. – przyczyny słabości wystąpień na ziemiach polskich w okresie Wiosny Ludów. – wskazać różnice między reformami uwłaszczeniowymi przeprowadzonymi w zaborach pruskim, austriackim i rosyjskim. – wyjaśnić okoliczności przyznania autonomii Polakom w zaborze austriackim. – omówić cele i etapy jednoczenia Włoch i Niemiec.
---	--	--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> – przyczyny istnienia niewolnictwa w południowych stanach USA. – postacie: Karola Marksa, Marii Skłodowskiej-Curie. – postacie: Romana Dmowskiego, Józefa Piłsudskiego, – główne cele narodowej demokracji, – założenia programowe Polskiej Partii Socjalistycznej, Socjaldemokracji Królestwa Polskiego i Litwy oraz Polskiego Stronnictwa – daty: 22 I 1905, 1905–1907, – przyczyny rewolucji 1905 roku w Rosji i w Królestwie Polskim. – pojęcia: Pierwsza Kompania Kadrowa, Legiony Polskie, akt 5 listopada, – znaczenie aktu 5 listopada dla umiędzynarodowienia sprawy polskiej. – daty: 1919–1933, 1933–1945, – postać: Adolfa Hitlera, – główne założenia ideologii narodowego socjalizmu. – daty: 1917–1922, – postać: Józefa Stalina. – pojęcia: Armia Czerwona, łagry, Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich (ZSRR), kult jednostki, 	<ul style="list-style-type: none"> – okres narodzin ruchu narodowego na ziemiach polskich. – pojęcia: komunizm wojenny, Nowa Polityka Ekonomiczna (NEP), centralne planowanie, uprzemysłowienie, kolektywizacja, wielki głód, NKWD, wielka czystka. – pojęcia: koncepcja federacyjna, koncepcja inkorporacyjna, wolne miasto, plebiscyt, – przyczyny korzystnego dla Niemców wyniku plebiscytu, – wpływ trzeciego powstania śląskiego na ostateczny kształt granicy polsko-niemieckiej na Śląsku. Uczeń potrafi: – omówić przebieg nocy listopadowej, – wskazać na mapie miejsca głównych bitew powstania. – wskazać na mapie obszary, których dotyczyły decyzje terytorialne kongresu wiedeńskiego. – wskazać największe wady konstytucji Królestwa Polskiego, – przedstawić dokonania Królestwa w zakresie gospodarki i edukacji, – przedstawić dokonania Królestwa w dziedzinie kultury. 	<ul style="list-style-type: none"> – wpływ totalitaryzmu sowieckiego na każdą dziedzinę życia obywateli. , Uczeń potrafi: – omówić sytuację w Królestwie Polskim po klęsce powstania styczniowego, – opisać okoliczności narodzin Wielkiej Emigracji, – przedstawić dokonania polskich wieszczów narodowych, – przedstawić życie i działalność Fryderyka Chopina – wskazać na mapie miejsca głównych wystąpień przeciwko porządkowi wiedeńskiemu (do 1830), – przedstawić sytuację panującą w Europie po kongresie wiedeńskim, – opisać przebieg rewolucji lipcowej. – omówić przebieg i skutki najważniejszych wystąpień w okresie Wiosny Ludów. – omówić sytuację w Królestwie Polskim i na ziemiach zabranych po upadku powstania listopadowego, – opisać przebieg rabacji galicyjskiej. – przedstawić i omówić sytuację polityczną Włoch i Niemiec po kongresie wiedeńskim. – omówić sytuację niewolników w USA, 	<ul style="list-style-type: none"> – omówić reakcję Polaków na działania władz Rosji i Prus. – omówić cele i etapy jednoczenia Włoch i Niemiec. – pojęcia: Ku Klux Klan, segregacja rasowa. – opisać skutki wojny secesyjnej, – omówić cele Ku Klux Klanu. - zna – pojęcie: związek zawodowy, – wpływ przemian gospodarczych na kształtowanie się socjalizmu i komunizmu. Zna – postacie: Róży Luksemburg, Feliksa Dzierżyńskiego. – scharakteryzować strukturę narodową ziem polskich w II połowie XIX w., – opisać formowanie się ruchu socjalistycznego i ludowego na ziemiach polskich, – opisać działalność Polskiego Stronnictwa Ludowego. – opisać przygotowania państw europejskich do wybuchu wojny, – opisać postawy społeczeństw państw europejskich wobec wybuchu wojny, – opisać przebieg działań zbrojnych w 1914 r. – omówić przebieg rewolucji 1905 roku na ziemiach polskich, 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawić sytuację czarnoskórych mieszkańców USA po wojnie. – dostrzec wpływ ideologii socjalistycznej na kształtowanie się świadomości społecznej i politycznej robotników, – scharakteryzować przyczyny i następstwa procesu demokratyzacji życia politycznego. – wpływ idei nacjonalizmu i socjalizmu na kształtowanie się polskiego ruchu politycznego – dostrzec różnice między programami różnych partii socjalistycznych. – dostrzec elementy propagandowe w sposobie przedstawiania przeciwnika podczas I wojny światowej, – dostrzec złożoność problemu związanego z odpowiedzialnością państw europejskich za
--	--	--	---	---

<ul style="list-style-type: none"> – cele polityki Stalina, – zbrodniczy charakter działalności Stalina. – 10 XI 1918, 11 XI 1918, 10 II 1919, 20 II 1920, – postać: Ignacego Paderewskiego, – najważniejsze postanowienia Małej konstytucji. – daty: 1 XI 1918, 26 XII 1918, VI 1919, VIII 1919, VIII 1920, III 1921, V 1921, – postać: Wojciecha Korfańtego, – decyzje paryskiej konferencji pokojowej w sprawie granic Polski, – przyczyny powstań śląskich. – pojęcia: Orleńskie, powstanie wielkopolskie, powstania śląskie, – daty: 13–16 VIII 1920, III 1921, – postanowienia pokoju ryskiego. – pojęcia: Bitwa Warszawska, Cud nad Wisłą, pokój ryski, – znaczenie Bitwy Warszawskiej dla ocalenia państwowości polskiej. – postaci: Gabriela Narutowicza, Stanisława Wojciechowskiego, – główne założenia ustrojowe państwa polskiego w myśl konstytucji marcowej. – postaci: Joachima von Ribbentropa, Władysława Mołotowa, 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienić najważniejsze wydarzenia związane z przebiegiem Wiosny Ludów na ziemiach polskich. – wskazać na mapie główne państwa istniejące na Półwyspie Apenińskim przed zjednoczeniem Włoch, – lokalizować na mapie najważniejsze miejsca i obszary związane z kolejnymi etapami jednoczenia Włoch i Niemiec. – daty: 22 I 1905, 1905–1907, – przyczyny rewolucji 1905 roku w Rosji i w Królestwie Polskim. – wskazać na mapie najważniejsze wydarzenia na froncie zachodnim, – wymienić państwa, które powstały na gruzach Austro-Węgier – dostrzec przyczyny wzrostu popularności Hitlera w społeczeństwie niemieckim. – opisać okoliczności, w jakich doszło do odrodzenia państwa polskiego, – wskazać na mapie miejsca powstania pierwszych 	<ul style="list-style-type: none"> – opisać przebieg wojny secesyjnej, – porównać stosunek sił Unii i Konfederacji – opisać przebieg działań zbrojnych na froncie zachodnim w 1916 r., – opisać stosunek Amerykanów do toczącej się w Europie wojny, – opisać sytuację panującą na froncie zachodnim w 1918 r. - zna – pojęcia: <i>Mein Kampf</i>, ustawy norymberskie, noc kryształowa – opisać drogę Hitlera do władzy, – wskazać cechy niemieckiego państwa totalitarnego, – scharakteryzować politykę nazistów wobec Żydów. – opisać przebieg wojny domowej w Rosji, – przedstawić okoliczności powstania Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, – opisać funkcjonowanie systemu totalitarnego w ZSRR, – przedstawić okoliczności powołania rządu Ignacego Daszyńskiego. – opisać przebieg walk na obszarze Galicji w listopadzie 1918 r., – opisać przyczyny i przebieg powstania wielkopolskiego, – opisać okoliczności, w jakich doszło do utraty przez Polskę Zaolzia. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazać okoliczności, które doprowadziły do porażki rewolucji 1905 roku, – wskazać mocne i słabe strony rewolucji 1905 roku na ziemiach polskich. – dostrzec konsekwencje wojny wynikające z typu prowadzonych działań zbrojnych, – opisać okoliczności zakończenia I wojny światowej, – opisać sytuację Niemiec po I wojnie światowej, – scharakteryzować sytuację gospodarczą Republiki Weimarskiej, – przedstawić okoliczności i skutki puczu monachijskiego, – opisać założenia polityki Trzeciej Rzeszy i ich realizację – scharakteryzować etapy formowania się systemu socjalistycznego w Rosji, – opisać funkcjonowanie komunizmu wojennego w Rosji, – opisać przebieg procesów uprzemysłowienia i kolektywizacji rolnictwa w ZSRR. – opisać działalność rządu Jędrzeja Moraczewskiego, – dokonać charakterystyki ustroju państwa polskiego na podstawie Małej konstytucji. – opisać stosunek państw zachodnich do granic polskich, 	<ul style="list-style-type: none"> wybuch I wojny światowej. – dostrzec konsekwencje wojny wynikające z typu prowadzonych działań zbrojnych, – opisać okoliczności zakończenia I wojny światowej, – ocenić wysiłek zbrojny Polaków, – zinterpretować i ocenić ideologię narodowego socjalizmu (nazizmu). – dostrzec wpływ totalitaryzmu na funkcjonowanie społeczeństwa oraz relacje między jego członkami, – ocenić system totalitarny w ZSRR. – opisać sytuację międzynarodową i jej wpływ na wydarzenia na ziemiach polskich jesienią 1918 r., – opisać działalność ugrupowań rywalizujących o władzę na ziemiach polskich.
---	--	--	--	---

<ul style="list-style-type: none"> – państwa będące sojusznikami Trzeciej Rzeszy, – żądania Hitlera wobec Polski, – postanowienia paktu Ribbentrop–Mołotow. <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnić przyczyny sukcesu komunistów w wojnie domowej, – wymienić państwa, które miały decydujący głos podczas kongresu wiedeńskiego. - wyjaśnić, czym była maszyna parowa. – wskazać na mapie zjednoczone Królestwo Włoch i obszar Cesarstwa Niemieckiego, – wymienić skutki zjednoczenia Włoch i Niemiec dla kontynentu europejskiego. – pojęcia: kolonia, kolonializm, imperializm, rasizm. – daty: II 1917, IV 1917, 11 XI 1918, – okoliczności przystąpienia USA do wojny. – pojęcie: nieograniczona wojna podwodna. - wskazać na mapie ostateczne granice II Rzeczypospolitej, – wymienić państwa sąsiednie będące wrogami i przyjaciółmi Polski. 	<p>ośrodków władzy państwowej.</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawić przebieg i skutki Bitwy Warszawskiej, – wyjaśnić przyczyny buntu gen. Żeligowskiego, – wskazać na mapie teren Wileńszczyzny. – wyjaśnić przyczyny podjęcia decyzji o budowie portu w Gdyni. – wskazać na mapie okręg sudecki, – przedstawić reakcję państw zachodnich na agresję Hitlera wobec Czechosłowacji. 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawić przebieg i skutki Bitwy Warszawskiej, – wyjaśnić przyczyny buntu gen. Żeligowskiego, – wskazać na mapie teren Wileńszczyzny. – omówić sytuację panującą we Włoszech po I wojnie światowej, – przedstawić okoliczności przejścia władzy we Włoszech przez faszystów, – omówić przyczyny wybuchu, przebieg i skutki wojny domowej w Hiszpanii, <p>omówić kroki podejmowane przez władze Trzeciej Rzeszy w celu zniesienia „dyktatu” wersalskiego,</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawić okoliczności, w jakich doszło do <i>Anschlusu</i> Austrii, – omówić okoliczności rozpadu Czechosłowacji. 	<ul style="list-style-type: none"> – omówić przebieg powstań śląskich, – wyjaśnić, z czego wynikały negatywne relacje między Polską a Niemcami i Czechosłowacją. – opisać przebieg wyprawy kijowskiej, – omówić przebieg radzieckiej ofensywy w 1920 r., – dostrzec zagrożenie dla państwowości polskiej wynikające z ofensywy Armii Czerwonej, – omówić okoliczności zakończenia wojny polsko-radzieckiej. scharakteryzować ustrój autorytarny, – porównać autorytarny sposób rządzenia z demokratycznym i totalitarnym, – opisać rządy sanacji, – opisać sytuację w obozie sanacji po śmierci Józefa Piłsudskiego. – wymienić etapy formowania się państw osi, – wyjaśnić okoliczności konfliktu między Trzecią Rzeszą a Czechosłowacją o okręg sudecki, – omówić relacje między Polską a Niemcami w pierwszych miesiącach 1939 r. 	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzec związek między agresywną polityką Hitlera a realizacją celów dyplomacji polskiej, – ocenić politykę prowadzoną przez II Rzeczpospolitą w 1938 r. – dostrzec wpływ istnienia portu w Gdyni i magistrali węglowej na sytuację gospodarczą państwa polskiego, – omówić i ocenić politykę narodowościową władz II Rzeczypospolitej z punktu widzenia mniejszości ukraińskiej i żydowskiej. – ocenić stanowisko rządu polskiego wobec żądań Hitlera.
--	--	--	---	--

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY – PROPOZYCJA KLASA VIII SZKOŁY PODSTAWOWEJ

WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY				
Poziom konieczny ocena dopuszczająca	Poziom podstawowy ocena dostateczna	Poziom rozszerzający ocena dobra	Poziom dopełniający ocena bardzo dobra	Poziom wykraczający ocena celująca
<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • datę: 1 IX 1939 • żądania Hitlera wobec Polski • cele wojny Niemiec przeciw Polsce • pojęcie: wojna obronna (kampania wrześniowa) • pojęcia: alianci, bitwa o Anglię, NKWD • pojęcia: getto, eksterminacja, obóz zagłady, Szoah (Holokaust) • pojęcie: wielka trójka • miejsca największych kaźni narodu polskiego • datę: 17/18 IX 1939 • postać: Władysława Sikorskiego • pojęcia: Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie, rząd londyński, Polskie Państwo Podziemne • datę: 17/18 IX 1939 • postać: Władysława Sikorskiego • datę: 1947–1991 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • treść paktu Ribbentrop–Mołotow • pojęcie: pakt Ribbentrop–Mołotow • błyskawiczna, wojna totalna, „dziwna wojna” • datę: IV 1940 • etapy ekspansji Stalina w Europie Wschodniej • etapy ekspansji Hitlera w Europie Zachodniej • główne założenia ideologii nazizmu dotyczące podziału ludzkości na rasy • przyczyny wybuchu powstania w getcie warszawskim • na czym polegało tzw. „ostateczne rozwiązanie kwestii żydowskiej” • pojęcia: bitwa o Atlantyk, konwój „wilcze stado”, U-Boot • znaczenie japońskiego ataku na Pearl Harbor dla 	<p>Uczeń zna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • daty: III 1939, 23 VIII 1939 • cele działań Hitlera i Stalina • daty najważniejszych starć i bitew wojny obronnej • postacie: kapitana Władysława Raginisa, generała Tadeusza Kutrzeby, generała Franciszka Kleeberga • pojęcia: wojna zimowa, linia Maginota • przyczyny sukcesów militarnych Stalina i Hitlera na przełomie 1939 i 1940 r. • pojęcie: blokada Leningradu • znaczenie bitwy o Atlantyk dla przebiegu II wojny światowej • znaczenie walk pod Leningradem, 	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostrzec związek między charakterem działań zbrojnych a celami wojennymi sformułowanymi przez Hitlera • przedstawić okoliczności i skutki najazdu sowieckiego na Polskę • przedstawić przebieg wojny zimowej • przedstawić przebieg agresji Trzeciej Rzeszy na Danię i Norwegię, na Francję i na Wielką Brytanię oraz na Związek Radziecki • wskazać na mapie zmiany terytorialne po wojnie zimowej • rozumie pojęcie: Żydowska Organizacja Bojowa (ŻOB) • znaczenie stwierdzenia, że uczestnicy powstania chcieli „wybrać sposób umierania” 	<p>Uczeń rozumie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • motywy działań i poglądów politycznych różnych państw europejskich przed wybuchem II wojny światowej <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • porównać stosunek sił armii polskiej i niemieckiej w początkowej fazie wojny obronnej • scharakteryzować różne postawy społeczeństwa polskiego wobec wojny • przedstawić bilans wojny obronnej • opowiedzieć o działaniach zbrojnych podjętych przez Włochy Mussoliniego • scharakteryzować położenie ludności w okupowanej Europie Zachodniej i Europie Wschodniej • wymienić widoczne na wschodzie Europy przejawy walki z okupantem i współpracy z nim podczas wojny • opowiedzieć o zagładzie Romów • przedstawić najważniejsze informacje dotyczące przebiegu bitwy o Atlantyk • przedstawić przebieg walk we Włoszech

<ul style="list-style-type: none"> • decyzje konferencji poczdamskiej w sprawie Niemiec i Polski • najważniejsze postanowienia Powszechnej deklaracji praw człowieka • daty: 1956, 1968 • postać: Nikity Chruszczowa • państwa założycielskie EWWiS • cechy stalinizmu • pojęcia: EWWiS, mur berliński, Praska Wiosna • symboliczne znaczenie istnienia muru berlińskiego • przyczyny wojny w Korei • wymienić skutki kryzysu kubańskiego • wyjaśnić przyczyny wybuchu wojny w Afganistanie • postać: Mao Zedonga (Mao Tse-tunga) • czas trwania i cele rewolucji kulturalnej • pojęcie: rewolucja kulturalna • żołnierze niezłomni kontynuowali walkę zbrojną po zakończeniu wojny • postać: Stanisława Mikołajczyka • decyzje w sprawie Polski podjęte na konferencji w Poczdamie 	<p>przebiegu II wojny światowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcie: kamikadze • znaczenie lądowania aliantów w Normandii dla dalszych działań zbrojnych w Europie • wyjaśnić okoliczności, w jakich doszło do klęski Trzeciej Rzeszy • dostrzec konsekwencje użycia broni atomowej • postacie: Ireny Sendler, Jana i Antoniny Żabińskich • datę: IV 1943 • postacie: Władysława Raczkiewicza, Władysława Andersa • główne tezy polskiej polityki zagranicznej • nazwy politycznych i wojskowych organizacji wchodzących w skład Polskiego Państwa Podziemnego działających w kraju i na emigracji • datę: IV 1943 • postacie: Władysława Raczkiewicza, Władysława Andersa • główne tezy polskiej polityki zagranicznej • pojęcia: tajne komplety, mały sabotaż, dywersja • związek między odkryciem grobów w Katyniu a zerwaniem stosunków 	<p>Stalingradem i Kurskiem dla przebiegu II wojny światowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • znaczenie zwycięstwa w bitwie pod Monte Cassino dla dalszych działań zbrojnych w Europie • przedstawić przebieg walk pod Monte Cassino • pojęcia: „Żegota”, szmuglowanie, Sprawiedliwy wśród Narodów Świata, sowietyzacja, deportacja • daty: XI 1939, VI 1940, VII 1941, I 1942, II 1942, 1943 • postanowienia układu Sikorski–Majski • daty: 1947, 1960 • postacie: Mahatmy Gandhiego, Nelsona Mandeli <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić działalność nazistów w byłym niemieckim obozie koncentracyjnym i zagłady Auschwitz-Birkenau • przedstawić międzynarodowe 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać politykę Trzeciej Rzeszy na ziemiach okupowanych • przedstawić przebieg powstania w getcie warszawskim • przedstawić przebieg działań zbrojnych na froncie wschodnim • wyrazić opinię na temat decyzji o wykorzystaniu broni atomowej • przedstawić wydarzenia na froncie zachodnim w 1944 r. • przedstawić różne formy represji stosowanych wobec narodu polskiego na ziemiach wcielonych do Trzeciej Rzeszy, w Generalny Gubernatorstwie oraz na ziemiach okupowanych przez ZSRR • opowiedzieć o działalności Polaków ratujących Żydów podczas okupacji • opowiedzieć o realizacji postanowień układu Sikorski–Majski • przedstawić organizację Polskiego Państwa Podziemnego w okresie II wojny światowej • przedstawić działalność zbrojną Armii Krajowej 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić przebieg działań zbrojnych w Azji w latach 1941–1945 • znaczenie decyzji podjętych na konferencji jałtańskiej dla losów państw i narodów Europy Wschodniej • ocenić politykę Hitlera i Stalina wobec narodu polskiego • dostrzec czynniki, które miały wpływ na zmianę stanowiska Stalina wobec rządu londyńskiego • scharakteryzować plany Stalina wobec Polski • przedstawić proces formowania polskich sił zbrojnych podporządkowanych lewicy komunistycznej • ocenić decyzję o wybuchu powstania • scharakteryzować społeczne, gospodarcze i kulturowe skutki II wojny światowej • scharakteryzować wpływ doktryny Trumana na sytuację w powojennym świecie • scharakteryzować sytuację panującą w Czechosłowacji w okresie stalinizmu • przedstawić okoliczności wybuchu, przebieg i zakończenie Praskiej Wiosny • scharakteryzować sytuację polityczną panującą w Ameryce Łacińskiej w drugiej połowie XX w. • przedstawić okoliczności wybuchu i przebieg wojny w Wietnamie • scharakteryzować sytuację polityczną na Bliskim Wschodzie do czasów I wojny światowej
--	--	---	---	---

<ul style="list-style-type: none"> • pytania zadane podczas referendum ludowego • postać: Bolesława Bieruta • zasady ustrojowe państwa polskiego sformułowane w Małej konstytucji • daty: III 1968, XII 1970, VI 1976 • postaci: Edwarda Gierka, Jacka Kuronia • cele opozycji PRL • datę: 31 VIII 1980 • postaci: Jana Pawła II (Karola Wojtyły), Lecha Wałęsy, Anny Walentynowicz • najważniejsze postulaty sformułowane przez MKS • datę: 13 XII 1981 • postaci: Wojciecha Jaruzelskiego, Jerzego Popiełuszki • okoliczności wprowadzenia stanu wojennego • pojęcie: stan wojenny • przyczyny wprowadzenia stanu wojennego • datę: XII 1991 • postaci: Ronalda Reagana, Michaiła Gorbaczowa • datę: 2004 • nazwy kolejnych organizacji utworzonych w ramach procesu integracji europejskiej • państwa przystępujące do wspólnot europejskich 	<p>dyplomatycznych między rządem londyńskim a ZSRR</p> <ul style="list-style-type: none"> • pojęcia: Zgromadzenie Ogólne ONZ, Rada Bezpieczeństwa ONZ, demokracja ludowa • zasady funkcjonowania • pojęcia: ZOMO, propaganda sukcesu, Komitet Obrony Robotników (KOR) • potrzebę powstania opozycji demokratycznej • postać: Leszka Balcerowicza • główne trudności III Rzeczypospolitej • założenia polskiej polityki zagranicznej w okresie II Rzeczypospolitej i w czasach PRL <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczyny odmowy polskich polityków wobec żądań niemieckich • określić stosunek sił Niemców i Polaków przed wybuchem powstania • przedstawić skutki powstania warszawskiego • zakres geograficzny obszaru określanego jako Bliski Wschód • państwa uczestniczące w ataku na Izrael • wyjaśnić, dlaczego Stalin i polscy 	<p>położenie Polski latem 1939</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostrzec różnice w położeniu ludności w okupowanej Europie Zachodniej i Wschodniej • wyjaśnić, jak funkcjonowała machina zagłady Żydów stworzona przez Niemców • wyjaśnić okoliczności powstania planu akcji „Burza” • przedstawić stosunek Stalina oraz aliantów zachodnich do powstania • przedstawić okoliczności zwołania konferencji w Poczdamie • przedstawić zasady doktryny Trumana • wyjaśnić, na czym polegał plan Marshalla • scharakteryzować organizację komunistycznego aparatu bezpieczeństwa • scharakteryzować straty poniesione 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiedzieć o przebiegu akcji „Burza” • opowiedzieć o przebiegu powstania warszawskiego • podać argumenty przemawiające za decyzją o wybuchu • wyjaśnić okoliczności narodzin ONZ • scharakteryzować cele powołania ONZ oraz jej rolę • wskazać na mapie zdobycze terytorialne ZSRR • omówić przebieg kryzysu kubańskiego • scharakteryzować sytuację panującą na obszarze Wietnamu • przedstawić międzynarodową reakcję na wojnę w Wietnamie • przedstawić bilans strat poniesionych przez podziemie niepodległościowe podczas walk z władzami komunistycznymi • przedstawić reakcję ZSRR na działalność „Solidarności” • scharakteryzować politykę władz komunistycznych wobec „Solidarności” 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić okoliczności narodzin syjonizmu • przedstawić relacje między Palestyńczykami a Żydami w latach 60. • przedstawić działalność Mao Zedonga i jego zwolenników po klęsce „wielkiego skoku naprzód” • scharakteryzować sytuację w Chinach w okresie rewolucji kulturalnej • scharakteryzować działalność NKWD na ziemiach polskich • ocenić sens walki prowadzonej przez żołnierzy niezłomnych • scharakteryzować relacje państwo – Kościół w okresie stalinowskim • ocenić różne postawy Polaków wobec orędzia z 1965 r. • ocenić funkcjonowanie ustroju komunistycznego i jego zdolność do reformy • scharakteryzować i ocenić przemiany gospodarcze czasów Gierka • wyjaśnić wpływ wydarzeń czerwcowych 1976 r. na ukształtowanie się i działalność demokratycznej opozycji polskiej inteligencji • wyjaśnić, jaki wpływ na społeczeństwo miała działalność KSS KOR • omówić przygotowania władz komunistycznych do rozprawy z „Solidarnością” • podjąć próbę oceny decyzji o wprowadzeniu stanu wojennego • przedstawić proces upadku PRL
--	---	--	--	--

<p>w kolejnych etapach integracji</p> <ul style="list-style-type: none"> • filary Unii Europejskiej <p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić okoliczności wybuchu II wojny światowej • wymienić najważniejsze państwa wchodzące w skład wielkiej koalicji • wskazać Monte Cassino na mapie • wyjaśnić, dlaczego Amerykanie zdecydowali się zrzucić bomby atomowe na Japonie • wymienić skutki rewolucji kulturalnej 	<p>komuniści dążyli do osłabienia Polskiego Państwa Podziemnego</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić metody walki komunistów • postać: Stanisława Mikołajczyka • decyzje w sprawie Polski podjęte na konferencji w Poczdamie • pytania zadane podczas referendum ludowego • wymienić ograniczenia nałożone na obywateli podczas stanu wojennego • podać przykłady oporu społeczeństwa wobec władz w czasie stanu wojennego 	<p>przez naród i państwo polskie podczas II wojny światowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić przebieg i skutki wystąpień marcowych 1968 r. grudniowych 1970 r. • przedstawić przebieg wydarzeń Czerwca '76 • przedstawić działania władz podjęte w ramach wprowadzenia stanu wojennego • przedstawić poglądy eurosceptyków na proces integracji oraz na Unię Europejską 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego działacze „Solidarności” zdecydowali się na kontynuowanie oporu wobec władz • przedstawić różne postawy społeczeństwa polskiego wobec stanu wojennego • wyjaśnić okoliczności śmierci księdza Jerzego Popiełuszki • przedstawić etapy integracji europejskiej • scharakteryzować konflikt w byłej Jugosławii • przedstawić przemiany, jakie zachodziły na polskiej scenie politycznej po 1989 r. 	<ul style="list-style-type: none"> • odnieść się do różnych współczesnych opinii na temat obrad okrągłego stołu • scharakteryzować relacje między Wschodem a Zachodem po zakończeniu II wojny światowej • scharakteryzować funkcjonowanie ustroju komunistycznego na przykładzie ZSRR • dostrzec etyczne problemy wynikające ze współpracy politycznej i ekonomicznej między państwami demokratycznymi a Chinami • wypowiadać się na temat kierunku rozwoju współczesnych Chin • przedstawić okoliczności, w jakich do procesów integracyjnych zostały włączone kraje postkomunistyczne • przedstawić ewolucję ustrojową państwa polskiego w latach 90. • ocenić polityczne i społeczne skutki zwrotu na Zachód
--	--	---	--	---